

Öğretmenlerin Pozitif Psikolojik Sermaye Düzeylerinin İncelenmesi Investigation of Positive Psychological Capital Levels of Teachers

Dr. Öğr. Üyesi Sinan Yalçın

Başvuru Tarihi: 06.07.2017

Kabul Tarihi: 11.02.2019

Öz

Öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye düzeylerini belirlemek amacıyla yapılan bu araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, Erzincan il merkezinde bulunan ilkököl, ortaokul ve liselerde görev yapmakta olan öğretmenler arasından rastgele örneklem yöntemiyle seçilen toplam 217 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmadan elde edilen veriler frekans, yüzde, ortalama, standart sapma t-testi ve tek yönlü ANOVA teknikleri kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye düzeyleri oldukça yüksek çıkmıştır. Pozitif psikolojik sermaye alt boyutları açısından öğretmenlerin en yüksek ortalamaya sahip oldukları boyut, "güven" boyutu olmuştur. Öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye düzeyleri cinsiyetlerine göre "öz yeterlilik" boyutunda erkek öğretmenlerin lehine anlamlı bir farklılık gösterirken, "umut", "psikolojik dayanıklılık", "iyimserlik" boyutlarında ise anlamlı bir farklılık göstermemiştir.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik Sermaye, Pozitif Psikolojik Sermaye, Öğretmen, Okul

Abstract

This study, which was conducted to determine whether positive psychological capital levels of teachers varied with gender, marital status, type of school employed and seniority, was designed in survey model. The study sample consists of 217 teachers working at primary, secondary and high schools at Erzincan city center. The data obtained from the study was interpreted by frequency, mean, standard deviation, t-test and one-way ANOVA analyses. According to the study findings, the positive psychological capital levels of teachers were found to be considerably high. The dimension at which teachers had the highest mean in terms of positive psychological capital subdimensions was the dimension of trust. The positive psychological capital levels of teachers showed a significant difference in the self-efficacy dimension according to their genders, whereas no significant differences emerged in the hope, psychological resilience and optimism dimensions.

Keywords: Psychological Capital, Positive Psychological Capital, Teacher, School

Giriş

Günümüz dünyasının içerisine girmiş olduğu hızlı değişim süreci örgütsel yapılarda rekabet kavramını ön plana çıkarmıştır. Bu durum, bireylerin örgütlerin yaşamlarını devam ettirebilmelerinin ön koşulu olarak yaşanan bu değişime ayak uydurabilme becerisinin zorunluluk olduğu gerçeğini ortaya çıkarmıştır. Rekabet edebilme davranışının örgütlerin varlığının ana unsuru olarak ortaya çıkması, örgüt çalışanları üzerinde psikolojik bir baskı unsuru olarak ortaya çıkmaktadır. Bu gelişmeler örgüt ve çalışanlarını psikolojik açıdan etkilemekte; iş tatminsizliği, mutlu olamama, düşük performans gösterme gibi olumsuzluklara ve verimliliğin azalmasına yol açabilmektedir. Bu durum, örgüt yönetimleri açısından bir sorun oluşturmakta ve onları, çalışanların verimliliğinin artırılması, motivasyon, örgütsel rekabet üstünlüğü elde etme ve etkili yönetim gibi çeşitli konularda arayış içerisine sokmaktadır (Akçay, 2012). Bu noktada çalışanların mevcut potansiyellerinin örgütsel amaçlar doğrultusunda ortaya çıkarılması ve çalışanlardan yüksek düzeyde verim elde edilmesi, çalışanların beklentilerinin ve ihtiyaçlarının örgüt yönetimleri tarafından karşılanması gerektiği düşüncesi, örgüt yönetimi sürecinde psikolojik sermaye kavramını ortaya çıkarmıştır.

Pozitif örgütsel davranış kapsamında ortaya çıkan psikolojik sermaye kavramı, günümüzde örgüt yapısı içerisinde kullanılan en yeni sermaye türü olarak ifade edilmektedir (Akdoğan ve Polatçı, 2013; Luthans, Luthans ve Luthans, 2004). Örgüt çalışanlarının örgüt yaşamı içerisinde psikolojik yönlerine vurgu yapan psikolojik sermaye kavramı, çalışanların farklılıklarını dikkate alan (Aydın, Yılmaz ve Altinkurt, 2013) ve çalışanların kendilerinden beklenen performansa katkıda bulunan bir kavram olarak değerlendirilmektedir. Psikolojik sermaye; beşeri sermaye ve sosyal sermaye gibi diğer sermaye kavramlarından farklı olarak çalışanların örgüt içerisindeki davranışlarının olumlu yönde gelişimine odaklanmaktadır (Çetin, Şeşen ve Basım, 2013).

Pozitif Psikolojik Sermaye

Luthans, Youssef ve Avolio (2006) pozitif psikolojik sermayeyi, bireyin pozitif psikolojik gelişim süreci olarak tanımlamış ve bireyin “kim olduğu” ve gelişimsel anlamda “kim olabileceği” ile ilgilenen bir kav-

ram olarak nitelemiştir. Diğer bir tanıma göre ise pozitif psikoloji, bireylerin problemlerinden ziyade, iyi taraflarına odaklanmaktadır. Bu doğrultuda bireyleri daha olumlu yapan özelliklerin ortaya konulmasında, pozitif psikoloji bilimi, örgütlere katkılar sağlamaktadır (Erkmen ve Esen, 2012). Örgütlerde üretkenliğin ve performansın artırılabilmesinde, çalışanların psikolojik yapılarının doğrudan etkili olduğu söylenebilir. Bu da çalışanların pozitif psikolojik sermayeleri ile ilişkili bir durumdur (Güler ve Sariipek, 2014).

Örgütlerde bir rekabet unsuru olarak değerlendirilen insan sermayesi ile birlikte psikolojik sermayenin de önemli bir unsur olabileceği ifade edilebilir. Psikolojik sermaye, temelde bireylerin ne olduklarına ve gelecekte ne olacaklarına odaklanmaktadır (Erkuş ve Fındıklı, 2013). Psikolojik sermaye, bireylerin, umut, dayanıklılık, öz yeterlilik, iyimserlik gibi pozitif psikolojik yapılarla biriken motivasyonel eğilimlerini ifade etmektedir (Çınar, 2011).

Pozitif psikolojik sermaye, öz-yeterlilik, iyimserlik, umut ve dayanıklılık bileşenlerinden oluşmakla birlikte, onu oluşturan bu boyutların toplamından daha fazla bir anlam ifade etmektedir (Luthans, Youssef ve Avolio, 2006). Öz-yeterlilik kavramı, örgütteki çalışanların kendi sorumlulukları dahilinde belli bir takım işleri yerine getirebilmek adına işe yönelik motivasyonlarını ve davranış şeklini ifade eden, işi başarmaya dönük olarak belli bir takım yeterliliklere sahip olma noktasında çalışanın kendine olan güvenini ifade eder. Kısacası çalışanın iş yapabilecek düzeyde kendine güven duyması ve kendisini bu doğrultuda hazırlamasını öz yeterlilik olarak ifade etmek mümkündür. Luthans ve Youssef (2004) öz-yeterliği yüksek olan çalışanların zorlu işleri üstlenmede istekli olduklarını ve zorlu görevleri başarabilmek için gayret ettiklerini, motivasyonlarını yüksek tuttuklarını ve engeller karşısında sebat ettiklerini belirtmektedirler. İyimserlik, pozitif olayları değerlendirmede içsel, kalıcı ve yaygın nedenleri, negatif olayları değerlendirmede ise dışsal, geçici ve durum odaklı nedenleri öne çıkaran bir açıklama tarzını içermektedir. Bu, kişilerin olumlu sonuçlar elde edilmesinde kendilerine pay çıkarmalarına olanak tanımaktadır. Böylece kişilerin öz saygıları artmakta ve moral düzeyleri yükselmekte; olumsuz beklenmedik yaşantılarla karşılaşma olasılıkları azalmaktadır (Luthans ve Youssef, 2004, s. 153). İyimserlik, bir amacı sürdürmede kişilerin

sahip olduğu duruma-özel düşünceleri etkilemektedir. Başka bir deyişle, iyimser olan kişiler herhangi bir amacı sürdürmede olumlu; kötümser olanlar ise olumsuz bir sonuç beklentisi içinde olmaktadır. Böylece olumlu beklentiler olumlu; buna karşın olumsuz beklentiler ise olumsuz duygulara neden olmaktadır (Carver, Scheier, 1999; Akt: Araz, 2013). *Umut*, amaç-yönelimli olma ve amaçlara ulaşmak için plan yapmakla ilgili pozitif ve motive edici bir durumdur (Peterson, Luthans, Avolio, Walumbwa, Zhang, 2011). Umut, değerli amaçlar belirleyebilme ve bu amaçları başarma sürecinde kişinin karşılaşılabileceği engellerin üstesinden gelebilme yönündeki inancını kapsayan bir durumdur (Çetin ve Basım, 2011). *Psikolojik dayanıklılık* ise olumsuz koşullar ile karşılaşıldığında veya kişiyi olumsuz etkileyen bir takım olaylar ile karşılaşıldığında kişinin ortaya çıkan yeni koşullara uyum sağlayabilmesini ve tüm olumsuzluklara dönük olarak çözüm ortaya koyabilme iradesini ifade etmektedir (Luthans, 2002).

Psikolojik sermaye üzerine yurt içi ve yurt dışında yapılan çalışmalar incelendiğinde (Keser ve Kocabaş, 2014; Çetin, Hazır ve Basım, 2013; Polatçı, 2014; Savur, 2013; Berberoğlu, 2013; Battal, 2013; Erkuş ve Fındıklı, 2013; Topkaya ve Korucu, 2018; Cömer ve Yürür, 2017; Çakmak ve Arabacı, 2017; Uygungil ve İşcan, 2018; Herbert, 2011; Avey, Luthans, Smith & Palmer, 2010; Patapas & Smalskys, 2013) otantik liderlik ile psikolojik sermaye arasında anlamlı bir ilişki olduğu, destekleyici örgüt kültürünün psikolojik sermaye üzerinde doğrudan bir etkiye sahip olduğu, psikolojik sermayenin performans üzerinde pozitif yönde etkili olduğu, psikolojik sermayenin iş stresi ve tükenmişlik üzerinde negatif anlamlı bir etkiye sahip olduğu, psikolojik sermaye ile iş tatmini ve örgütsel bağlılık arasında anlamlı bir ilişki olduğu, algılanan örgütsel desteğin çalışanların pozitif psikolojik sermayelerini arttırdığı, pozitif psikolojik sermaye ile örgütsel bağlılık ve iş doyumunu arasında anlamlı bir ilişki olduğu, pozitif psikolojik sermaye ile örgütsel sinizm arasında negatif yönlü anlamlı ilişki olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Örgütlerde amaçlara ulaşma derecesini belirleyen en önemli etken çalışanların örgütün amaçları doğrultusunda ortaya koyacakları performanstır. Çalışanların istenilen performansı sergileyebilmeleri örgüt yaşamı içerisinde beklentilerini ve ihtiyaçlarını karşılayabilmelerine, mutlu olmalarına ve psikolojik durumları-

nın iyi olmalarına bağlıdır. Pozitif psikoloji kavramı örgütte çalışanın olumlu yönlerini ön plana çıkararak, çalışanların neyi iyi yapabildiklerini ortaya çıkarma ve çalışana örgüt için yararlı hale getirme amacına odaklanmaktadır. Pozitif psikolojik sermayesi yüksek olan çalışanlar örgüt için fazladan çaba ortaya koyarlar ve örgütün amaçları etrafında birleşirler. Eğitim kurumlarında da öğretmenlerin ortaya koyacağı çaba okulların amaçlarına ulaşması bakımından önemlidir. Öğretmenlerin pozitif psikolojik sermayelerinin yüksek olması okula olan bağlılıklarını arttıracacağı gibi, öğretmenlerin okulun amaçlarını özümsemeleri ve bu amaçlar etrafında birleşmelerini sağlayacaktır. Bu bakımdan öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye düzeylerinin belirlenmesini amaçlayan bu araştırmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmekte ve öğretmenlerin pozitif psikolojik sermayelerini belirleyen değişkenlerin neler olduğunu belirlemesi bakımından önemli görülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Öğretmenlerin pozitif psikolojik sermayeleri hangi düzeydedir?
2. Öğretmenlerin pozitif psikolojik sermayeleri “öz yeterlilik”, “iyimserlik”, “güven”, “dışa dönüklük”, psikolojik dayanıklılık”, “umut” alt boyutları bakımından anlamlı farklılıklar göstermekte midir?
3. Öğretmenlerin pozitif psikolojik sermayeleri; cinsiyet, kıdem, görev yaptığı okul türü, medeni durum değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye düzeylerinin bazı değişkenlere göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeyi amaçlayan bu araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden tarama modelinde desenlenmiştir. İlişkisel tarama modeli, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2012).

Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın araştırma grubunu, 2014-2015 eğitim öğretim yılında Erzincan il merkezinde bulunan ilkokul, ortaokul, liselerde görev yapmakta olan 1270 öğretmen arasından basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen toplam 217 öğretmen oluşturmaktadır. Basit tesadüfi örneklemede evreni oluşturan her elemanın örneğe girme şansı eşittir. Dolayısıyla hesaplamalarda da her elemana verilecek ağırlık aynıdır (Arıkan, 2004).

Araştırmaya katılan öğretmenlerin 107 (% 49.3)'si erkek, 110 (%50.7)'u kadın öğretmenlerden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 105'i (%48.4) ilkokulda, 74'ü (%34.1) ortaokulda, 38'i de (%17.5) lisede görev yapmaktadır. Öğretmenlerin 179'i (%82.5) evli, 38'i (%17.5) bekârdır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 42'si (%19.4) 1-5 yıllık, 61'i (%28.1) 6-10 yıllık, 47'si (%21.7) 11-15 yıllık, 27'si (%12.4) 16-20 yıllık, 40'ı (%18.4) 21 ve üzeri yıllık kıdeme sahiptir.

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Bu araştırma için gerekli verilerin toplanması amacıyla öğretmenlere uygulanmak amacıyla Tösten ve Özgan (2014) tarafından geliştirilen Pozitif Psikolojik Sermaye Ölçeği (PPSÖ) kullanılmıştır. Ölçme aracının kullanılabilirliği için ölçeği geliştiren araştırmacılardan gerekli izinler alınmıştır.

Pozitif Psikolojik Sermaye Ölçeği

Tösten ve Özgan (2014) tarafından geliştirilen Pozitif Psikolojik Sermaye Ölçeği (PPSÖ) beşli Likert tipinde hazırlanmıştır. Ölçek "öz yeterlilik", "iyimserlik", "güven", "dışa dönüklük", "psikolojik dayanıklılık", ve "umut" olmak üzere toplam altı boyuttan oluşmaktadır. Ölçekteki maddeler; "1: Tamamen Katılıyorum", "2: Çoğunlukla Katılıyorum", "3: Kararsızım", "4: Az Katılıyorum" ve "5:Hiç Katılmıyorum" şeklinde tanımlanmıştır. Araştırmaya katılan katılımcıların araştırma sorularına verdikleri yanıtların aritmetik ortalamaların değerlendirilmesinde "1.00-1.79 = Hiç Katılmıyorum", "1.80- 2.59 = Az Katılıyorum", "2.60 - 3.39 = Kararsızım", "3.40 - 4.19 = Çok Katılıyorum", "4.20 - 5.00 = Tam Katılıyorum" ölçütleri esas alınmıştır. Bu durumda 4.20 ve üzeri puan alan öğretmenlerin psikolojik sermaye yeterliklerinin "çok

iyi", 3.40-4.19 puan için öğretmenlerin "iyi", 2.60-3.39 puan alanların "kararsız", 1.80-2.59 puan alan öğretmenlerin "düşük" ve 1.00-1.79 puan alanların "çok düşük" olduğu düşünülmektedir. Pozitif psikolojik sermaye ölçeği toplam 26 maddeden oluşmaktadır. Tösten ve Özgan (2014) tarafından yapılan analizlerde ölçeğin her bir alt boyutu için Cronbach Alfa değerleri sırasıyla "öz yeterlilik" için .79, "iyimserlik" için .80, "güven" için .82, "dışa dönüklük" için .79, "psikolojik dayanıklılık" için .76, "umut" için .73 ve toplam .93 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırma için yapılan analizlerde Cronbach Alfa değerleri ise, "öz yeterlilik" alt boyutu için .73, "iyimserlik" alt boyutu için .87, "güven" alt boyutu için .67, "dışa dönüklük" alt boyutu için .79, "psikolojik dayanıklılık" alt boyutu için .83, "umut" alt boyutu için .81 ve toplam Cronbach alfa değeri ise .91 olarak bulunmuştur.

Öğretmenlerin ölçeği doldurmaları için uygun olan öğle arası zaman dilimi kullanılmıştır. Öğretmenlerin ölçek maddelerine içtenlikle cevap verebilmeleri için araştırma ile ilgili kısa bir açıklama yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma verileri analize tabi tutulmadan önce eksik değer, aykırı değer, normallik, çoklu değişme açısından incelenmiş, ölçeklerin biri ya da birden fazlasını boş bırakan katılımcının ölçeği değerlendirmeye alınmamıştır. Sonuç olarak, yapılan eksik değer ve aykırı değer analizleri sonucunda veri setinde 217 ölçek değeri değerlendirilmeye alınmış, K (kurtosis) ve S (skewness) değerlerinin her bir alt boyut için +1 ve -1 aralığında olduğu görülmüş parametrik testler için varsayımlar karşılanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde SPSS 22 istatistik paket programı kullanılmıştır. Araştırma kapsamında ölçek uygulamasından elde edilen veriler, frekans ve yüzde dağılımı, standart sapma, bağımsız t testi ve tek yönlü varyans (ANOVA) analizi-ne tabi tutulmuştur.

Bulgular ve Yorum

Öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye düzeyleri alt boyutlar açısından puanların ortalamaları ve standart sapmaları Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo1. Öğretmenlerin Pozitif Psikolojik Sermaye Düzeyleri

Öz yeterlilik	N	\bar{X}	Ss
Yaptığım işlerin tüm aşamalarında kendimden eminimdir.	217	4.26	.75
Kendime güvenirim	217	4.46	.64
Başarı için yapmam gerekeni biliyorum.	217	4.47	.63
Beni zorlayan işlerde kimden yardım alacağımı bilirim.	217	4.42	.63
Toplam	217	4.40	.66
İyimserlik			
Hayat dolu bir insanımdır.	217	4.13	.87
Enerji doluyum.	217	4.17	.82
Hayat güzeldir.	217	4.44	.80
Güler yüzlüyüm.	217	4.29	.81
Toplumla iç içe yaşamak bana huzur veriyor.	217	4.21	.82
Toplam	217	4.24	.82
Güven			
Mesleki sorumluluklarımın farkındayım.	217	4.55	.54
Öğrencilerimin sorunlarını çözmekte istekliyim.	217	4.49	.57
Mesleğimde güvenilir birisi olduğumu söylerler.	217	4.45	.64
Yaptığım her iş için hesap verebilirim.	217	4.52	.66
Toplam	217	4.50	.60
Dışa Dönüklük			
Mesleğimle ilgili konularda istenirse bir grubu bilgilendiririm.	217	4.41	.76
Okulumun bir problemi olduğunda çözüm için gerekirse tüm mercilerle görüşürüm	217	4.07	.86
Okulum için yeni fikirler geliştiririm.	217	4.12	.74
Mesleki konularda kurumumu temsil edebilirim.	217	4.18	.83
Çalışma hayatımda şeffaf olmayı tercih ederim.	217	4.41	.70
Toplam	217	4.24	.78
Psikolojik Dayanıklılık			
Öğrencilerimin eğitimi için çevredeki olumsuzluklarla mücadele ederim.	217	4.39	.60
Kurumumdaki bir sorun için yapıcı katkılar sağlarım.	217	4.35	.71
Beklenmedik sorunlara çözümler geliştirebilirim.	217	4.24	.73
Zorluklarla mücadele azmimi artırır.	217	4.14	.78
Güçlükler karşısında mücadele ederim.	217	4.28	.72
Toplam	217	4.28	.70
Umut			
Yaşadığım problemler beni olgunlaştırır.	217	4.26	.74
Mesleğimi icra ederken aynı anda birçok işin üstesinden gelirim.	217	4.22	.77
Öğretmenlik hayatımda karşılaşılabileceğim problemlerle bir şekilde baş edebilirim.	217	4.31	.70
Toplam	217	4.26	.74
Genel toplam	217	4.32	.72

Öğretmenlerin pozitif psikolojik sermayelerine yönelik algılarına bakıldığında algı düzeylerinin çok iyi (= 4.32) olduğu görülmüştür. Ölçeğin alt boyutlarına bakıldığında “özyeterlilik” düzeylerinin çok iyi olduğu (=4.40); “iyimserlik” düzeylerinin çok iyi olduğu (X = 4.24); “güven” düzeylerinin çok iyi olduğu (=4.50); “dışadönüklük” düzeylerinin çok iyi olduğu (=4.24); “psikolojik dayanıklılık” düzeylerinin çok iyi olduğu (= 4.28) ve “umut” düzeylerinin çok iyi olduğu (= 4.26) görülmüştür.

Öğretmenlerin her bir boyuttaki maddeler bazında almış oldukları puanların aritmetik ortalamalarına bakıldığında “öz yeterlilik” boyutunda en yüksek puanın yer aldığı madde “başarı için yapmam gerekeni biliyorum” ifadesi (= 4.47) olurken, en düşük madde “yaptığım işlerin tüm aşamalarında kendimden eminim” ifadesi (=4.26) olmuştur. Öğretmenlerin “iyimserlik” düzeylerine yönelik algılarına bakıldığında en yüksek aritmetik ortalamaya sahip madde “hayat güzeldir” ifadesi (= 4.44) olmuştur. Buna karşılık en düşük puan alan madde ise “hayat dolu bir insanımdır” ifadesini (= 4.13) içermektedir. Öğretmenlerin “güven” düzeylerine yönelik algılarına bakıldığında en yüksek aritmetik ortalamaya sahip madde “mesleki sorumluluklarımın farkındayım” ifadesi (= 4.55) olmuştur. Buna karşılık en düşük puan alan madde

ise “mesleğimde güvenilir birisi olduğumu söylerler” ifadesini (= 4.45) içermektedir. Öğretmenlerin “dışadönüklük” düzeylerine yönelik algılarına bakıldığında en yüksek aritmetik ortalamaya sahip madde “çalışma hayatımda şeffaf olmayı tercih ederim” ifadesi (= 4.41) ve “mesleğimle ilgili konularda istenirse bir grubu bilgilendiririm” (=4.41) ifadesi olmuştur. Buna karşılık en düşük puan alan madde ise “Okulumun bir problemi olduğunda çözüm için gerekirse tüm mercilerle görüşürüm” ifadesini (= 4.07) içermektedir. Öğretmenlerin “psikolojik dayanıklılık” düzeylerine yönelik algılarına bakıldığında en yüksek aritmetik ortalamaya sahip madde “öğrencilerimin eğitimi için çevredeki olumsuzluklarla mücadele ederim” ifadesi (= 4.39) olmuştur. Buna karşılık en düşük puan alan madde ise “zorluklar mücadele azmimi arttırır” ifadesini (= 4.14) içermektedir. Öğretmenlerin “umut” düzeylerine yönelik algılarına bakıldığında en yüksek aritmetik ortalamaya sahip madde “öğretmenlik hayatımda karşılaşılabileceğim problemlerle bir şekilde baş edebilirim” ifadesi (= 4.31) olmuştur. Buna karşılık en düşük puan alan madde ise “mesleğimi icra ederken aynı anda birçok işin üstesinden gelirim” ifadesini (= 4.22) içermektedir.

Öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye düzeylerinin cinsiyetlere göre değişimi Tablo 2 de gösterilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin Pozitif Psikolojik Sermaye Ölçeği Toplam Puanlarının Cinsiyete Göre T-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	X	Ss	Sd	t	p
Öz yeterlilik	Erkek	107	4.47	0.48	215	2.06	0.04*
	Kadın	110	4.33	0.50			
İyimserlik	Erkek	107	4.21	0.64	215	-0.75	0.46
	Kadın	110	4.28	0.70			
Güven	Erkek	107	4.45	0.45	215	-1.77	0.08
	Kadın	110	4.55	0.40			
Dışa dönüklük	Erkek	107	4.23	0.53	215	-0.13	0.90
	Kadın	110	4.24	0.62			
Psikolojik dayanıklılık	Erkek	107	4.27	0.57	215	-0.21	0.83
	Kadın	110	4.28	0.54			
Umut	Erkek	107	4.24	0.66	215	-0.52	0.60
	Kadın	110	4.28	0.61			

*p<.05

Yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye düzeyleri cinsiyet değişkeni açısından “öz yeterlilik” boyutunda anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=2.06$, $p<0.05$). Kadın öğretmenlerin “öz yeterlilik” algılarının erkek öğretmenlere göre daha düşük olduğu ifade edilebilir. Kadın öğretmenlerin “öz yeterlilik” algısının düşük olması, kadın öğ-

retmenlerin kendi mevcut yeteneklerine duydukları güven düzeyinin düşük olduğunu ifade eder.

Öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye düzeylerinin medeni durumlarına göre değişimi Tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin Medeni Duruma Göre Pozitif Psikolojik Sermaye Düzeyleri

	M. Durum	N	X	Ss	Sd	t	p
Öz yeterlilik	Evli	179	4.42	0.50	215	1.271	0.20
	Bekâr	38	4.30	0.45			
İyimeserlik	Evli	179	4.25	0.68	215	.533	0.60
	Bekâr	38	4.19	0.64			
Güven	Evli	179	4.50	0.44	215	-.254	0.80
	Bekâr	38	4.51	0.39			
Dışa dönüklük	Evli	179	4.24	0.58	215	.249	0.80
	Bekâr	38	4.22	0.59			
Psikolojik dayanıklılık	Evli	179	4.27	0.56	215	-.551	0.58
	Bekâr	38	4.32	0.53			
Umut	Evli	179	4.27	0.61	215	.215	0.83
	Bekâr	38	4.24	0.72			

Tablo 3 incelendiğinde öğretmenlerin medeni durumlarına göre pozitif psikolojik sermaye düzeylerinin anlamlı bir farklılık göstermediği anlaşılmaktadır. Bu durum, öğretmenlerin evli veya bekâr olmalarının pozitif psikolojik sermaye düzeyleri arasında herhangi bir farklılığa sebep olmadığını göstermektedir.

Öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye düzeylerinin görev yaptıkları okul türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan analiz sonuçları Tablo 4’te gösterilmiştir.

Öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre pozitif psikolojik sermaye düzeyleri incelendiğinde psikolojik dayanıklılık ve umut boyutları itibari ile öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır ($F=7.461$; $p<0.05$). Öğretmenlerin psikolojik dayanıklılık boyutuna ilişkin görüşleri

arasında ortaya çıkan bu farklılığın nedenine ilişkin yapılan analizler de varyansların homojen dağılım gösterdiği görülmüştür. Farklılığın kaynağına yönelik olarak yapılan Scheffe testinde farklılığın kaynağının ilkökul da görev yapan öğretmenler ile liselerde görev yapan öğretmenler arasında ilkökulda görev yapan öğretmenler lehine olduğu, ortaokulda görev yapan öğretmenler ile lisede görev yapan öğretmenler arasında ortaokulda görev yapan öğretmenler lehine olduğu görülmüştür. Umut boyutu itibari ile değerlendirdiğinde ise ortaya çıkan farklılığın ortaokulda görev yapan öğretmenler ile lisede görev yapan öğretmenler arasında ortaokulda görev yapan öğretmenler lehine olduğu ortaya çıkmıştır ($F=3.220$; $p<0.05$).

Öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye düzeylerinin mesleki kıdemlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin analiz sonuçları Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 4. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Pozitif Psikolojik Sermaye Düzeyleri

	Okul türü	N	X	Sd	F	p
Öz yeterlilik	İlkokul	105	4.36	2	.599	.551
	Ortaokul	74	4.43	214		
	Lise	38	4.45	216		
İyimserlik	İlkokul	105	4.25	2	.989	.374
	Ortaokul	74	4.31	214		
	Lise	38	4.12	216		
Güven	İlkokul	105	4.46	2	1.659	.193
	Ortaokul	74	4.57	214		
	Lise	38	4.48	216		
Dışa dönüklük	İlkokul	105	4.26	2	.195	.823
	Ortaokul	74	4.24	214		
	Lise	38	4.19	216		
Psikolojik dayanıklılık	İlkokul	105	4.35	2	7.461	.001*
	Ortaokul	74	4.34	214		
	Lise	38	3.97	216		
Umut	İlkokul	105	4.26	2	3.220	.042*
	Ortaokul	74	4.37	214		
	Lise	38	4.06	216		

*p<.05

Tablo 5. Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Pozitif Psikolojik Sermaye Düzeyleri

	Kıdem	N	X	Sd	F	p
Öz yeterlilik	1-5	42	4.34	4	.420	.794
	6-10	61	4.44	212		
	11-15	47	4.37	216		
	16-20	27	4.47			
	21 ve üstü	40	4.38			
İyimserlik	1-5	42	4.25	4	.813	.518
	6-10	61	4.23	212		
	11-15	47	4.11	216		
	16-20	27	4.34			
	21 ve üstü	40	4.34			
Güven	1-5	42	4.44	4	.497	.738
	6-10	61	4.52	212		
	11-15	47	4.51	216		
	16-20	27	4.44			
	21 ve üstü	40	4.55			
Dışa dönüklük	1-5	42	4.10	4	.934	.445
	6-10	61	4.30	212		
	11-15	47	4.22	216		
	16-20	27	4.22			
	21 ve üstü	40	4.31			
Psikolojik dayanıklılık	1-5	42	4.08	4	2.175	.073
	6-10	61	4.25	212		
	11-15	47	4.32	216		
	16-20	27	4.38			
	21 ve üstü	40	4.40			
Umut	1-5	42	4.04	4	2.003	.095
	6-10	61	4.24	212		
	11-15	47	4.36	216		
	16-20	27	4.40			
	21 ve üstü	40	4.32			

Yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin mesleki kıdemleri açısından pozitif psikolojik sermaye düzeyleri arasında öz yeterlilik, iyimserlik, güven, dışa dönüklük, psikolojik dayanıklılık ve umut boyutları arasında

$p > 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır. Bu sonuçtan hareketle öğretmenlerin mesleki kıdemlerinin pozitif psikolojik sermayeleri üzerinde herhangi bir etkiye sahip olmadığı ifade edilebilir.

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye düzeylerini tespit etmek ve öz yeterlilik, iyimserlik, güven, dışa dönüklük, psikolojik dayanıklılık ve umut boyutlarında öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye düzeylerinin cinsiyetlerine, medeni durumuna, görev yaptığı okul türüne ve öğretmenlikteki mesleki kıdeme göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemektir. Araştırma sonucunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Yapılan araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye düzeylerinin çok yüksek düzeyde olduğu ($x=4.32$) sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde yapılan bazı araştırmalarda bu sonucu destekleyen bulgular elde edilmiştir. Tösten (2014) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye düzeyleri yüksek çıkmıştır. Kaya, Balay ve Demirci (2014) tarafından yapılan başka bir çalışmada ise öğretmenlerin psikolojik sermaye düzeyleri öz yeterlik, umut ve iyimserlik boyutlarında orta düzeyde çıkmıştır. Keser (2013) ve Keser ve Kocabaş (2014) tarafından yapılan çalışmada ise okul yöneticilerinin psikolojik sermaye düzeyleri yüksek çıkmıştır. Altınkurt, Ertürk ve Yılmaz (2015) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin psikolojik sermaye düzeyleri yüksek çıkmıştır. Ocak, Güler ve Basım (2015) tarafından Bosnalı öğretmenler üzerinde yapılan bir araştırmada öğretmenlerin psikolojik sermaye düzeylerinin umut, öz yeterlilik, iyimserlik ve psikolojik dayanıklılık boyutlarında oldukça yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Keleşçi ve Yılmaz (2015) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye düzeyleri çok yüksek çıkmıştır.

Öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye düzeyleri alt boyutlar açısından en yüksek ortalama ile güven boyutunda olmuştur. Güven boyutunu sırasıyla öz yeterlilik, psikolojik dayanıklılık, umut, iyimserlik, dışa dönüklük boyutları takip etmiştir. Keleşçi ve Yılmaz (2015) tarafından yapılan araştırmada ise pozitif psikolojik sermayenin alt boyutları açısından sırasıyla güven, öz yeterlilik, iyimserlik, dışa dönüklük, umut ve psikolojik dayanıklılık şeklinde olmuştur.

Öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye maddeleri içerisinde en fazla katılım gösterdikleri madde güven boyutu maddelerinden "mesleki sorumluluklarının farkındayım" ifadesi olmuştur. En az katıldıkları

madde ise dışa dönüklük boyutu maddeleri arasında "okulumun bir problemi olduğunda çözüm için gerekirse tüm mercilerle görüşürüm" ifadesi olmuştur.

Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre pozitif psikolojik sermaye düzeyleri arasında öz yeterlilik boyutunda anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır. Erkek öğretmenlerin öz yeterlilik algıları kadın öğretmenlere göre daha yüksektir. Keleşçi ve Yılmaz (2015) tarafından yapılan çalışmada ise öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye düzeyleri cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Aynı şekilde Altınkurt, Ertürk ve Yılmaz (2015) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin psikolojik sermaye düzeyleri cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılık göstermemektedir.

Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda evli veya bekâr öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye düzeyleri arasında fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Altınkurt, Ertürk ve Yılmaz (2015) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin psikolojik sermaye düzeyleri medeni durum değişkenine göre öz yeterlilik boyutunda anlamlı bir şekilde farklılaşmakta, iyimserlik, psikolojik dayanıklılık ve umut boyutlarında ise anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır. Araştırma da evli öğretmenlerin öz yeterliliklerinin bekâr öğretmenlere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre evli öğretmenlerin başarı inançlarının daha yüksek olduğu, kendi yeteneklerinin başarılı olma doğrultusunda farkında oldukları ve yetenekleri ile ilgili inanç ve güven düzeylerinin bekâr öğretmenlere göre yüksek olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye düzeyleri psikolojik dayanıklılık boyutunda ilkökulda görev yapan öğretmenler ile liselerde görev yapan öğretmenler arasında ilkökulda görev yapan öğretmenler lehine, orta okulda görev yapan öğretmenler ile lisede görev yapan öğretmenler arasında ortaokulda görev yapan öğretmenler lehine anlamlı bir farklılık göstermektedir. Öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye düzeyleri umut boyutu açısından ortaokulda görev yapan öğretmenler ile lisede görev yapan öğretmenler arasında ortaokulda görev yapan öğretmenler lehine anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır. Keleşçi ve Yılmaz (2015) tarafından yapılan araştırmada ise öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye düzeyleri görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır. Tösten (2015) tarafından ya-

pılan çalışmada da öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye düzeyleri görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye düzeyleri mesleki kıdemleri açısından anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır. Altınkurt, Ertürk ve Yılmaz (2015) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin psikolojik sermaye düzeyleri kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Tösten (2015) tarafından yapılan çalışmada ise öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye düzeyleri mesleki kıdemlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Genç (2014) tarafından kamu çalışanları üzerinde yapılan çalışmada çalışanların medeni durumu ve kıdemlerine göre psikolojik dayanıklılıklarının anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Günümüzde her alanda yaşanan hızlı değişimler sonucunda örgütlerin yaşamlarını sürdürebilmeleri için değişen çevreye uyum sağlayabilmeleri ve diğer örgütler ile rekabet edebilmeleri gerekmektedir. Örgütlerin bu özelliklere sahip olmaları örgütte var olan nitelikli insan kaynağı ile mümkündür. Örgütün diğer örgütlerden farklılaşmasını sağlayacak olan insan kaynağının nitelikleridir. Pozitif psikoloji insanların neyi yapabildiklerini ortaya koymasından dolayı örgütler için önemli bir kavramdır. Pozitif psikolojik sermayesi yüksek olan çalışanlar örgütlerine daha fazla katkı sunarak örgütlerini rekabet edebilme düzeyine taşıyacaklardır. Çalışanların pozitif psikolojik sermayelerinin yüksek olması tek başına yeterli bir unsur değildir; ancak yaratacağı etki düşünüldüğünde örgütler için önemli olduğu söylenebilir. Çalışma kapsamında incelenen ve yararlanılan araştırmalar doğrultusunda pozitif psikolojik sermayenin çalışanların birçok davranışını olumlu etkilediği söylenebilir. Bu açıdan pozitif psikolojik sermaye kavramının çalışanların örgüte dönük olumlu davranışlarını artırması bakımından örgütler için önemli bir kavram olduğu söylenebilir.

Öneriler

Araştırmada kullanılan değişkenlerin dışında eğitim durumu, görev yapılan yer, görev yaptıkları okuldaki hizmet süresi, öğretmenliği tercih etme sebepleri gibi farklı değişkenler kullanılarak araştırma yapılabilir.

Bu araştırma kamuda çalışan öğretmenler ile yürütülmüştür. Başka bir araştırma da kamu ve özel kurumlarda çalışan öğretmenler üzerinde mukayeseli olarak yapılabilir.

Öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye düzeyleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeyleri vb. değişkenler arasındaki korelasyona yönelik çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Akdoğan, A. ve Polatçı, S. (2013). Psikolojik sermayenin performans üzerindeki etkisinde iş aile yayılımı ve psikolojik iyi oluşun etkisi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(1). 273-293.
- Akçay, V. H. (2012). Pozitif psikolojik sermayenin iş tatmini ile ilişkisi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(1). 123-140.
- Altınkurt, Y., Ertürk, A., ve Yılmaz, İ. (2015). Öğretmenlerin Psikolojik Sermayeleri ile Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişki. *Journal of Teacher Education and Educators*, 4(2) 166-187.
- Araz, Y. (2013). *Pozitif psikolojik sermayenin iş yaşamına etkisi üzerine yapılmış çalışmaların içeriksel analizi*. Yüksek Lisans Tezi. Zirve Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arıkan, R. (2004). *Araştırma teknikleri ve rapor hazırlama*. Ankara: Asil Yayın.
- Avey, J. B., Luthans, F., Smith, R. M., and Palmer, N. F. (2010). Impact of positive psychological capital on employee well-being over time. *Journal Of Occupational Health Psychology*, 15(1). 17-28.
- Aydın, A., Yılmaz, K., ve Altınkurt, Y. (2013). Eğitim yönetiminde pozitif psikoloji. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 10(1), 1470-1490.

- Battal, F. (2013). *Psikolojik sermaye, dönüşümcü liderlik ve çalışanların yaratıcılığı arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Berberoğlu, N. (2013). *Psikolojik sermayenin örgütsel vatandaşlık davranışı üzerine etkisi: bir alan araştırması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Cömert, Y., & Yürür, S. (2017). Pozitif Psikolojik Sermayenin Bir Belirleyicisi Olarak Algılanan Örgütsel Desteğin Rolü. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, 5(3), 17-34.
- Çakmak, M. S., & Arabacı, İ. B. (2017). Öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye algılarının iş doyumları ve örgütsel bağlılıkları üzerindeki etkisi. *Electronic Journal of Social Sciences*, 16(62).
- Çetin, F., Şeşen, H. ve Basım, H.N. (2013). Örgütsel psikolojik sermayenin tükenmişlik sürecine etkileri: Kamu sektöründe bir araştırma. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(3). 95-107.
- Çetin, F. ve H. N. Basım. (2011). Psikolojik dayanıklılığın iş tatmini ve örgütsel bağlılık tutumlarındaki rolü. *Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 13(3). 79-94.
- Çetin, F., Hazır, K., ve Basım, H. N. (2013). Destekleyici örgüt kültürü ile örgütsel psikolojik sermaye etkileşimi: Kontrol odağının aracılık rolü. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 31(1). 31-52.
- Çınar, E. 2011. *Pozitif psikolojik sermaye'nin örgütsel bağlılıkla ilişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erkmen, T. ve Esen, E. (2012). Bilişim sektöründe çalışanların psikolojik sermaye düzeylerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi* 14(2). 55-72.
- Erkuş, A. ve Fındıklı, M. A. (2013). Psikolojik sermayenin iş tatmini, iş performansı ve işten ayrılma niyeti üzerindeki etkisine yönelik bir araştırma. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi* 42(2). 302-318.
- Genç, A. (2014). *Psikolojik dayanıklılığın örgütsel bağlılık ve işten ayrılma niyetinde etkisi*. Yayınlanmamış Doktora tezi. Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güler, B.K. ve Sarıipek, D. B. (2014). Psikolojik sermayenin çalışma hayatındaki etkileri. kocaeli üniversitesi iktisadi ve idari bilimler fakültesi. <http://www.turkmetal.org.tr> adresinden 19.05.2016 tarihinde alınmıştır.
- Herbert, M. (2011). *An exploration of the relationships between psychological capital (hope, optimism, self-efficacy, resilience), occupational stress, burnout and employee engagement*. Unpublished Master's thesis, University of Stellenbosch, South Africa.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi* (24. Baskım). Nobel yayın dağıtım. Ankara.
- Kaya, A., Balay, R., ve Demirci, Z. (2014). Ortaöğretimde görev yapan öğretmenlerin psikolojik sermaye düzeylerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(48). 47-68.
- Keleşçi, H., ve Yılmaz, K. (2015). Öğretmenlerin pozitif psikolojik sermayeleri ile yeterlik inançları arasındaki ilişki. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3). 992-1007.
- Keser, S. (2013). *İlköğretim okulu yöneticilerinin otantik liderlik ve psikolojik sermaye özelliklerinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Keser, S., ve Kocabaş, İ. (2014). *İlköğretim okulu yöneticilerinin otantik liderlik ve psikolojik sermaye özelliklerinin karşılaştırılması. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 1(1), 1-22.

- Luthans, F., Luthans, K. W. and Luthans, B.C. (2004). Positive psychological capital: Beyond human and social capital. *Business Horizons*, 47(1), 45-50.
- Luthans, F., Youssef, C. M., and Avolio, B. J. (2006). *Psychological capital: Developing the human competitive edge*. Oxford University Press.
- Luthans, F. ve Youssef, C. M. (2004). Human, social, and now positive psychological capital management: *investing in people for competitive advantage*. *Organizational Dynamics* 33(2), 143-160.
- Luthans, F. (2002). The need for and meaning of positive organizational behavior. *Journal of Organizational Behavior* 23(6), 695-706.
- Ocak, M., Güler, M. ve Basım, H.N. (2016). Psikolojik sermayenin örgütsel bağlılık ve iş tatmini tutumları üzerine etkisi: Bosnalı öğretmenler üzerine bir araştırma. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İİBF Dergisi*, 6(1), 113-130.
- Dirzyte, A., Patapas, A., Smalskys, V., and Udaviciute, V. (2013). Relationship between organizational commitment, job satisfaction, and positive psychological capital in lithuanian organizations. *International Journal of Business and Social Science*, 4(12), 115-122.
- Peterson, S., Luthans, F., Avolio, B., Walumbwa, F., and Zhang, Z. (2011). Psychological capital and employee performance: a latent growth modeling approach. *Personnel Psychology*, 64(2), 427-450.
- Polatçı, S. (2014). Psikolojik sermayenin görev ve bağlamsal performans üzerindeki etkileri: polis teşkilatında bir araştırma. *Ege Akademik Bakış*, 14(1), 115-124.
- Savur, N. (2013). Otantik liderlik ve çalışanların psikolojik sermayeleri arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Afyon Karahisar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Topkaya, Ö., & Korucu, G. Hizmetler Sektöründe Kadın Çalışanların İş Tatmin Düzeyleri ve Pozitif Psikolojik Sermaye Arasındaki İlişkiye Yönelik Bir Alan Araştırması. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 31-52.
- Tösten, R. (2015). Öğretmenlerin pozitif psikolojik sermayelerine ilişkin algılarının incelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tösten, R., ve Özgan, H. (2014). Pozitif psikolojik sermaye ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *EKEV Akademi Dergisi*, 18(59), 429-442.
- Uyungül, S., İşcan, Ö. F. (2018). Pozitif psikolojik sermaye, örgütsel bağlılık ve örgütsel sinizm arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Journal of Süleyman Demirel University Institute of Social Sciences Year*, 2(31), 435-453.